

ZESTAWIENIE PROGRAMÓW FINANSOWYCH DEDYKOWANYCH REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ PROEKOLOGICZNYCH, MAJĄCYCH NA CELU POPRAWĘ JAKOŚCI POWIETRZA

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
SEKTOR MIESZKALNICTWA – REDUKCJA WIELKOŚCI EMISJI PYŁÓW PM10, PM 2,5 ORAZ B(A)P						
1	Program priorytetowy „Czyste Powietrze” <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.</i>	Przedsięwzięcia obejmujące: - demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż źródła ciepła wskazanego w Programie do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u., - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub c.w.u. (w tym kolektorów słonecznych), - zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej, - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu audyt energetyczny, dokumentacja projektowa, ekspertyzy. Od 15 lipca 2022 r. uruchomiona została nowa wersja Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, tj. dotacja z prefinansowaniem w ramach Części 2) i Części 3).	2018-2029 1) zobowiązania podejmowane będą do 31.12.2027 r. (podpisywanie umów z Beneficjentami), 2) środki wydatkowane będą przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) do 30.09.2029 r.	103 mld zł.	W dniu 03.01.2023 r. uruchomiono nową wersję Programu. Do najważniejszych zmian wprowadzonych w Programie należy zaliczyć: • Podniesienie progów dochodowych beneficjentów: Osoby fizyczne - właściciele i współwłaściciele domów jednorodzinnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą: Część 1) Programu dla Beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania: o dochodzie rocznym nieprzekraczającym kwoty 135 000 zł. Część 2) Programu dla Beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania: - przeciętny miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego beneficjenta wskazany w zaświadczeniu wydawanym	1. dotacja, 2. pożyczka dla gmin, jako uzupełniające finansowanie dla Beneficjentów, 3. dotacja z przeznaczeniem na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego (dla 1) i 2) Części Programu), 4. dotacja z prefinansowaniem (dla 2) i 3) Części Programu). Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW, WFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty: 1894 zł w gospodarstwie wieloosobowym, 2651 zł w gospodarstwie jednoosobowym. Część 3) Programu dla Beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania: - przeciętny miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego beneficjenta wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty: 1090 zł w gospodarstwie wieloosobowym, 1 526 zł w gospodarstwie jednoosobowym lub ma ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, potwierdzone w zaświadczeniu wydanym na wniosek Beneficjenta, przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, zawierającym wskazanie rodzaju zasiłku oraz okresu, na który został przyznany. Zasiłek musi	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					<i>przysługiwać w każdym z kolejnych 6 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia oraz co najmniej do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.</i> ○ dodatkowe finansowania w przypadku przeprowadzenia kompleksowej termomodernizacji. Najwyższe dofinansowanie do 136 200 zł będzie można uzyskać na przeprowadzenie tzw. głębokiej kompleksowej termomodernizacji. ○ urealnienie wartości poszczególnych kosztów kwalifikowanych poprzez podniesienie maksymalnych kwot dotacji dla poszczególnych elementów finansowanych, a także maksymalnych kwot dotacji dla poszczególnych rodzajów przedsięwzięć. Utrzymany został kierunek odpowiednio wyższej intensywności dofinansowania do zakupu i montażu najbardziej efektywnych energetycznie rozwiązań.	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					o możliwość złożenia dwóch wniosków o dofinansowanie.	
2	Program „Stop Smog” <i>Celem programu jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń i poprawa jakości powietrza oraz poprawa efektywności energetycznej budynków poprzez realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych na rzecz najmniej zamożnych gospodarstw domowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, w szczególności w tych, których członkami są osoby mające prawo do korzystania ze świadczeń pieniężnych na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.</i>	- wymiana lub likwidacja wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne, - termomodernizacja jednorodzinnych budynków mieszkalnych, - podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej, - zapewnienie budynkowi dostępu do energii z instalacji OZE, - zmniejszenie zapotrzebowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych na energię dostarczaną na potrzeby ich ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej.	2019 - 2028 r.	Do 698,2 mln zł.	• gminy, • związki międzygminne, powiaty, związek metropolitalny.	Dotacja Dla gmin do 100 tys. mieszkańców do 70% współfinansowania. Dla gmin powyżej 100 tys. mieszkańców poniżej 70% współfinansowania, Średni koszt realizacji przedsięwzięcia niskoemisyjnego w jednym budynku, a w przypadku budynku o dwóch lokalach – w jednym lokalu, nie może przekroczyć 53 000 zł. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>
3	Program priorytetowy „Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego” <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę</i>	Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze-woda albo gruntowej pompy ciepła lub innych źródeł ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. albo podłączenie lokalu do efektywnego źródła ciepła w budynku, spełniającego wymagania Programu. Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania i/lub cwu,	2021 – 2024 1) zobowiązania podejmowane były do 30.06.2022 r. (podpisywanie umów z Beneficjentami); 2) środki wydatkowane będą przez WFOŚiGW Szczecin do 31.03.2024 r.	12 mln zł.	Część 1) Programu: osoba fizyczna będąca właścicielem/współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą, wydzielonego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym mieszczącym od 3 do 20 lokali mieszkalnych. Roczny dochód beneficjenta nie może przekroczyć kwoty 100 000 zł. Część 2) Programu:	Dotacja. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u> <u>WFOŚiGW w Szczecinie</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych od 3 do 20 lokali mieszkalnych - pilotaż na terenie województwa zachodniopomorskiego.</i>	- zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,- - zakup i montaż okien, drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej(zawiera również demontaż), - dokumentacja projektowa. Przedsięwzięcie nie obejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór 8więcej niż jednego elementu z zakresu): -zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - - zakup i montaż okien, drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej (zawiera również demontaż), - dokumentację projektową.			osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki: - jest właścicielem /współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą, wydzielonego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym mieszczącym od 3 do 20 lokali mieszkalnych, - przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.– Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty: 1400 zł w gospodarstwie wieloosobowym, 1960 zł w gospodarstwie jednoosobowym. Część 3) Programu: wspólnota mieszkaniowa w budynku mieszkalnym wielorodzinnym obejmującym od 3 do 20 lokali mieszkalnych.	
4	Program priorytetowy „Poprawa jakości powietrza w najbardziej zanieczyszczonych gminach” – pilotaż na terenie Gminy Pszczyna <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza</i>	Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze-woda albo gruntowej pompy ciepła lub innych źródeł ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. albo podłączenie lokalu do efektywnego źródła ciepła w budynku,	2021-2024 1) zobowiązania podejmowane były do 31.03.2022 r. (podpisywanie umów z Beneficjentami); 2) środki wydatkowane będą przez	6,07 mln zł.	Cześć 1) Programu: osoba fizyczna będąca właścicielem/współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą, wydzielonego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym mieszczącym od 3 do 20	Dotacja Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u> <u>WFOŚiGW w Katowicach</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych od 3 do 20 lokali mieszkalnych - pilotaż na terenie Gminy Pszczyna.</i>	spełniającego wymagania Programu. Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania i/lub c.w.u., -zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,-zakup i montaż okien, drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej(zawiera również demontaż), - dokumentacja projektowa. Przedsięwzięcie nie obejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż okien, drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej (zawiera również demontaż), - dokumentację projektową.	WFOŚiGW Katowice do 31.03.2024 r.		lokali mieszkalnych. Roczny dochód beneficjenta nie może przekroczyć kwoty 100 000 zł. Część 2) Programu: osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki: - jest właścicielem /współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą, wydzielonego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym mieszczącym od 3 do 20 lokali mieszkalnych, - przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.– Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty: 1400 zł w gospodarstwie wieloosobowym, 1960 zł w gospodarstwie jednoosobowym. Część 3) Programu: wspólnota mieszkaniowa w budynku mieszkalnym wielorodzinnym obejmującym od 3 do 20 lokali mieszkalnych.	
5	Program priorytetowy „Poprawa jakości powietrza poprzez	Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż	2021-2024 1) zobowiązania podejmowane były do	24 mln zł.	Część 1) Programu Beneficjentem jest osoba fizyczna będąca	Dotacja

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych - pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego” <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych" od 3 do 20 lokali mieszkalnych' 3-pilotaż na terenie województwa dolnośląskiego.</i>	pompy ciepła typu powietrze-woda albo gruntowej pompy ciepła lub innych źródeł ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i c.w.u. albo podłączenie lokalu do efektywnego źródła ciepła w budynku, spełniającego wymagania Programu. Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania i/lub c.w.u., - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,- zakup i montaż okien, drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej(zawiera również demontaż), - dokumentacja projektowa. Przedsięwzięcie nie obejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, -zakup i montaż okien, drzwi oddzielających lokal od przestrzeni nieogrzewanej (zawiera również demontaż), - dokumentację projektową.	25.04.2022 r. (podpisywanie umów z Beneficjentami); 2) środki wydatkowane będą przez WFOŚiGW we Wrocławiu do 31.10.2024 r.		właścicielem/współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą, wydzielonego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym mieszczącym od 3 do 20 lokali mieszkalnych. Roczny dochód beneficjenta nie może przekroczyć kwoty 100 000 zł. Część 2) Programu Beneficjentem jest osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki: Jest właścicielem /współwłaścicielem lokalu mieszkalnego, z wyodrębnioną księgą wieczystą, wydzielonego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym mieszczącym od 3 do 20 lokali mieszkalnych; przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.— Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty: 1 564 zł w gospodarstwie wieloosobowym, 2 189 zł w gospodarstwie jednoosobowym.	Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u> <u>WFOŚiGW we Wrocławiu</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					Część 3) Programu Beneficjentem jest wspólnota mieszkaniowa w budynku mieszkalnym wielorodzinnym obejmującym od 3 do 20 lokali mieszkalnych.	
6	Program priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie” Celem programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w co najmniej 80 tys. lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach wielorodzinnych.	Przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie” polegają na demontażu wszystkich nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe służących do ogrzewania lokalu mieszkalnego oraz zakupie i montażu: kotła gazowego kondensacyjnego, kotła na pellet drzewny o podwyższonym standardzie, ogrzewania elektrycznego, pompy ciepła powietrze/woda lub pompy ciepła powietrze/powietrze albo podłączenie lokalu do wspólnego efektywnego źródła ciepła. Dodatkowo możliwe jest wykonanie instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, wymiana okien i drzwi, wykonanie wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła. Kosztem kwalifikowanym w programie jest także przygotowanie dokumentacji projektowej przedsięwzięcia.	2022 - 2026	Budżet na realizację programu wynosi 1,4 mld zł.	Gminy. Beneficjentem końcowym Programu są osoby fizyczne – posiadające tytuł prawny wynikający z prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego do lokalu mieszkalnego, znajdującego się w budynku mieszkalnym wielorodzinnym, zlokalizowanym na terenie gminy	Dotacja. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW, WFOŚiGW</u>
7	Program Priorytetowy „Mój Prąd” Edycja 4.0 oraz Edycja 4.0.+: <i>Celem programu jest zwiększenie produkcji energii elektrycznej z mikroinstalacji fotowoltaicznych lub wzrost autokonsumpcji wytworzonej energii elektrycznej poprzez jej magazynowanie</i>	Nowy nabór wniosków dedykowany jest dla prosumentów w nowym systemie net billing oraz dla dotychczasowych prosumentów, którzy zmienili system rozliczania z systemu opustów na nowy system net billing. 1) Przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu mikroinstalacji fotowoltaicznych o zainstalowanej	2021-2023 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2023 r. , 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2023 r.	855 mln zł (w tym edycja 3.0: 534 mln zł)	- Osoby fizyczne wytwarzające energię elektryczną na własne potrzeby, które mają zawartą umowę kompleksową (są stroną tej umowy nie pełnomocnikiem) / umowę sprzedaży energii regulującą kwestie związane z wprowadzeniem do sieci	Nabór czwarty wniosków w Programie Mój Prąd - trwający od 15.04.2022 r. został rozszerzony („o plus” – MP4+ od dnia 15.12.2022 r.), ale jest to ten sam nabór wniosków – przedłużony do 17.03.2023 r. Dotacja Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>(magazyny energii elektrycznej lub ciepła) oraz zwiększenie efektywności zarządzania energią elektryczną na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.</i>	mocy elektrycznej od 2 kW do 10 kW, służących na potrzeby istniejących budynków mieszkalnych. 2) Nie podlegają dofinansowaniu przedsięwzięcia polegające na zwiększeniu mocy już istniejącej mikroinstalacji fotowoltaicznej – przez zwiększenie mocy już istniejącej mikroinstalacji fotowoltaicznej rozumie się zarówno dołożenie paneli fotowoltaicznych jak i przyłączenie do jednego Punktu Poboru Energii (PPE) kolejnej mikroinstalacji fotowoltaicznej z odrębnym inwerterem. 3) Przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu magazynów ciepła - zasobniki c.w.u zasilane przez pompę ciepła lub kocioł elektryczny, zasobniki c.w.u z grzałką elektryczną, bufory ciepła zasilane przez pompę ciepła lub kocioł elektryczny, bufory ciepła z grzałką elektryczną, bufory ciepła wraz z zasobnikiem c.w.u. stanowiące jedno kompletne urządzenie, pompa ciepła typu powietrze/woda tj. pompa ciepła do c.w.u. + zasobnik c.w.u. lub pompa ciepła do c.w.u. ze zintegrowanym zasobnikiem. Minimalna pojemność magazynu ciepła - 20 dm³ (1 dm³ = 1 liter) 4) Nie podlegają dofinansowaniu urządzenia magazynujące ciepło, które nie wpływają na wzrost autokonsumpcji energii elektrycznej wytworzonej przez mikroinstalację fotowoltaiczną –			energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji.	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		np. zasobnik c.w.u. i/lub bufor ciepła zasilany przez kocioł na paliwo stałe, kocioł gazowy. 5) Przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu magazynów energii elektrycznej o pojemności co najmniej 2 kWh. Przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu systemów zarządzania energią HEMS/EMS - z zastrzeżeniem zakupu i montażu magazynu energii elektrycznej lub magazynu ciepła wskazanych w pkt 3) lub 5). Pod pojęciem HEMS (ang. home energy management system) rozumie się system zarządzania energią w budynku - optymalizacja działania (zużycia energii elektrycznej i ciepła) wszelkich potrzeb energetycznych w budynku. Pod pojęciem EMS (ang. energy management system) rozumie się system zarządzania energią pozyskaną z mikroinstalacji fotowoltaicznej. System ten umożliwia Inteligentne sterowanie przepływem energii pozyskanej z mikroinstalacji fotowoltaicznej pomiędzy bieżącym zużyciem urządzeń korzystających z energii elektrycznej, magazynem energii elektrycznej lub magazynem ciepła lub potrzebami chłodniczymi, według ustalonych priorytetów (bezpośrednie pokrycie potrzeb elektrycznych - magazynowanie energii elektrycznej - magazynowanie ciepła- pokrycie potrzeb chłodniczych) a w przypadku nadmiaru produkowanej energii - oddanie do sieci energetycznej. Nie są				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		kwalifikowane pojedyncze elementy np. inteligentne gniazdka. Kwalifikowalność pojedynczego elementu jest uwzględniona w przypadku, gdy jest on częścią składową całego systemu zarządzania energią w budynku (HEMS/EMS). W ramach Edycji 4.0+ istnieje dodatkowa możliwość: Zwiększenie dofinansowania dla dotacji wypłaconych Beneficjentom, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie przed dniem 15.12.2022 r. i na ich podstawie uzyskali dofinansowanie w ramach programu Mój Prąd czwarty nabór wniosków - MP4, przysługuje zwiększenie dofinansowania (jeżeli spełniają inne warunki określone w Programie) do wysokości limitów wskazanych w Programie W ramach Edycji 4.0+ istniała dodatkowa możliwość: Dla Wnioskodawców/Beneficjentów, którzy złożyli wniosek/otrzymali dofinansowanie tylko w zakresie instalacji PV w ramach programu Mój Prąd czwarty nabór wniosków – Edycja 4.0., mogli złożyć uzupełniający wniosek o dofinansowanie na dodatkowe elementy zwiększające autokonsumpcję energii elektrycznej (zgodnie z warunkami określonymi w Programie)				
8	Program priorytetowy „Polska Geotermia Plus” Część 1) Geotermia głęboka. <i>Celem programu jest zwiększenie wykorzystania</i>	Część 1) Programu Rodzaje przedsięwzięć 7.5.1 Obligatoryjne: 7.5.1.1 budowa nowej lub rozbudowa istniejącej ciepłowni/ elektrociepłowni/ elektrowni geotermalnej/istniejących źródeł	Część 1) Programu - 2019-2027 zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2024 r.,	Część 1) Programu 594 mln zł Część 2) Programu 6 mln zł	Część 1) Programu • przedsiębiorcy. Część 2) Programu • Gmina Rabka-Zdrój i Gmina Krynica-Zdrój	Część 1) Programu Dotacja i pożyczka Planowany nabór: 31.10.2022 r. – 30.06.2023 r

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>zasobów geotermalnych w Polsce.</i> Część 2) Wdrożenie geotermii niskotemperaturowej w gminach uzdrowiskowych – pilotaż na terenie gmin Krynica – Zdrój i Rabka – Zdrój” <i>W ramach programu realizowane są przedsięwzięcia w zakresie rozpoznawania warunków termicznych oraz wykorzystania energii cieplnej górotworu na potrzeby energetyczne na terenie gmin uzdrowiskowych Krynica-Zdrój i Rabka-Zdrój. Program obejmuje wykonywanie prac i robót geologicznych związanych z wykorzystaniem ciepła Ziemi na głębokościach do 150 m p.p.t. wraz z wykonaniem instalacji demonstracyjnych, wykorzystujących ciepło Ziemi.</i>	wytwarzania energii, opartej na źródle geotermalnym, w tym wykonanie kolejnego geotermalnego odwiertu produkcyjnego lub otworu chłonnego; 7.5.1.2 modernizacja istniejącej ciepłowni/ elektrociepłowni/ elektrowni geotermalnej/ istniejących źródeł wytwarzania energii, opartej na źródle geotermalnym związana z poprawą wydajności i sprawności, wzrostem mocy, ograniczeniem zużycia surowców pierwotnych (np. wody), w przypadku której instalacja zostanie znacznie zmodyfikowana. Za znaczną modernizację uznaje się inwestycję: - na którą poniesiono nakłady w wysokości co najmniej 50% nakładów wymaganych na nową instalację - w wyniku której następuje wydłużenie oczekiwanego okresu użytkowania ciepłowni/ elektrociepłowni/ elektrowni geotermalnej/istniejących źródeł wytwarzania energii, opartej na źródle geotermalnym o co najmniej 5 lat; 7.5.1.3 modernizacja istniejącego otworu geotermalnego celem poprawy jego parametrów eksploatacyjnych: a) pogłębienie otworu w celu otworzenia i udostępnienia nowych horyzontów wodnych w odwiercie b) wykonanie zacięcia z istniejącego otworu i udostępnienie nowego interwału złożowego c) wykonanie otworu wielodennego d) modernizacja otworu poprzez wymianę uzbrojenia wgłębnego otworu (filtry, rury okładzinowe);	- środki wydatkowane będą do 2027 r. Część 2) Programu - zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2024 r., - środki wydatkowane będą do 2024 r.			Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u> Część 2) Programu <u>Dotacja</u> <u>Nabór: 29.09.2022 r. – 20.09.2023 r.</u> Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		7.5.1.4 modernizacja istniejącej ciepłowni/ elektrociepłowni/ elektrowni eotermalnej/istniejących źródeł wytwarzania energii, opartej na źródle geotermalnym, inna niż wskazana w pkt 7.5.1.2, polegająca np. na wymianie osprzętu w tym głowic, instalacji powierzchniowych, układów pompowych (pompa, silnik, przewody elektryczno-monitorujące pracę agregatu, falownik); 7.5.1.5 zabiegi techniczne w istniejących otworach geotermalnych wydobywczyc i zatłaczających, m.in. oczyszczanie lub stymulacja stref zatłaczania poprzez stosowanie kwasowania, lekkiego kwasowania, wprowadzanie dwutlenku węgla i azotu, wymiana filtrów, wymiana rur; 7.5.1.6 Rekonstrukcja otworu innego niż odwierconego w celach geotermalnych, w którym wystąpiły przyływy wód termalnych. 7.5.2 Opcjonalne zakresy inwestycyjne możliwe do dofinansowania, w obrębie jednego systemu ciepłowniczego: 7.5.2.1 Nowe źródła ciepła i/lub energii elektrycznej Przedsięwzięcia realizowane w istniejącym przedsiębiorstwie/zakładzie dotyczące budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych energii elektrycznej wraz z podłączeniem ich do sieci dystrybucyjnej/ przesyłowej, w których do produkcji energii wykorzystuje się: a) energię ze źródeł odnawialnych, b) ciepło odpadowe,				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		c) ciepło pochodzące z kogeneracji. Warunkiem otrzymania dofinansowania jest oświadczenie, że energia i ciepło wyprodukowane w ramach dodatkowych/uzupełniających źródeł kogeneracyjnych lub jednostek wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych będą wykorzystywane na potrzeby własne Wnioskodawcy lub na produkcyjne cele ciepłownicze. 7.5.2.2 Wykonanie pierwszego odwiertu badawczego. 7.5.2.3 Modernizacja/ rozbudowa sieci ciepłowniczych w efektywnych energetycznie systemach ciepłowniczych lub w systemach, w których inwestycje niezbędne do osiągnięcia statusu efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego zostaną rozpoczęte nie później niż w 3 lata od dnia rozpoczęcia projektu, na który udzielane jest dofinansowanie. Kosztem kwalifikowanym objęte są przedsięwzięcia związane z modernizacją/rozbudową sieci ciepłowniczych w tym również: - Budowa, rozbudowa przesyłowych i dystrybucyjnych sieci ciepłowniczych - Budowa przyłączy wraz z kompaktowymi węzłami ciepłowniczymi (c.o. + c.w.u.) w celu zwiększenia wydajności źródeł - Budowa przyłączy dla wielu odbiorców indywidualnych. Część 2) Programu 1) Wykonanie prac i robót geologicznych związanych				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		rozpoznaniem i wykorzystaniem ciepła ziemi na głębokościach do 150 m p.p.t. na terenie gmin Krynica-Zdrój i Rabka-Zdrój; 2) Wykonanie instalacji demonstracyjnych gruntowych pomp ciepła w celu wykorzystania energii cieplnej górotworu na potrzeby energetyczne obiektów budowlanych wraz z wykonaniem przyłączy do odbiorców ciepła.				
9	Program priorytetowy „Renowacja z gwarancją oszczędności EPC (Energy Performance Contract) Plus” <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez zoptymalizowane inwestycje w poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budynków użyteczności publicznej realizowane w oparciu o umowę o poprawę efektywności energetycznej (umowa EPC).</i>	Pilotaż 1) Prace modernizacyjne budynków mieszkalnych wielorodzinnych powyżej 7-miu lokali umożliwiające zmniejszenie zużycia energii końcowej przynajmniej o 30% w stosunku do stanu istniejącego (przed modernizacją), przy czym zapotrzebowanie budynku na energię końcową na potrzeby ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej (E_{K+W}) po modernizacji wyniesie nie więcej niż 85 kWh/(m²*rok). Wyróżnia się 3 standardy usprawnień: a) usprawnienie tylko instalacyjne lub połączone z przeprowadzeniem minimalnego zakresu prac termomodernizacyjnych (większość przegród spełnia minimalne wymagania określone w Wytycznych technicznych); b) optymalny zakres modernizacji energetycznej — prace z dominującym udziałem prac termomodernizacyjnych wskazanych w załączniku Wytyczne techniczne, po których przeprowadzeniu E_K zmniejszy się co najmniej o 45%; c) wysoki standard modernizacji energetycznej - prace z	Program realizowany będzie w latach 2021—31.12.2026, przy czym: zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2023 r.; Środki wydatkowane będą do 31.12.2025 r.	110 mln zł (w tym na nabór w pilotażu – 10 mln zł).	• spółdzielnie mieszkaniowe, • wspólnoty mieszkaniowe, • jednostki samorządu terytorialnego, • spółki prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów lub akcji i które powołane są do realizacji zadań własnych j.s.t. wskazanych w ustawach.	Dotacja Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		dominującym udziałem prac termomodernizacyjnych wskazanych w załączniku Wytyczne techniczne, po których przeprowadzeniu EK zmniejszy się co najmniej o 60%. Właściwa faza wdrażania Programu Prace modernizacyjne jak dla pilotażu oraz: 2) Prace modernizacyjne budynków użyteczności publicznej umożliwiające zmniejszenie zużycia energii końcowej przynajmniej o 30% w stosunku do stanu istniejącego (przed modernizacją), przy czym zapotrzebowanie budynku na energię końcową na potrzeby ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej (E_{K+W}) po modernizacji wyniesie nie więcej niż $75 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$, z wyłączeniem budynków opieki zdrowotnej, dla których zapotrzebowanie na E_{K+W} powinno wynosić nie więcej niż $225 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \cdot \text{rok})$. Wyróżnia się 3 standardy usprawnień: a) usprawnienie tylko instalacyjne lub połączone z przeprowadzeniem minimalnego zakresu prac termomodernizacyjnych (większość przegród spełnia minimalne wymagania określone w Wytycznych technicznych); b) optymalny zakres modernizacji energetycznej — prace z dominującym udziałem prac termomodernizacyjnych wskazanych w załączniku Wytyczne techniczne, po których przeprowadzeniu EK zmniejszy się co najmniej o 45%;				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		c) wysoki standard modernizacji energetycznej - prace z dominującym udziałem prac termomodernizacyjnych wskazanych w załączniku Wytyczne techniczne, po których przeprowadzeniu EK zmniejszy się co najmniej o 60%; Zarówno dla pilotażu jak i właściwej fazy wdrażania programu wymagany elementem przedsięwzięcia, niezależnie od standardu usprawnień, jest System Zarządzania Energią. Nie przewiduje się wsparcia w programie budynków, w których docelowym źródłem ciepła planowane jest źródło ciepła na paliwo stałe (np. węgiel kamienny, biomasa).				
10	Program wspierania przedsięwzięć termomodernizacyjnych i przedsięwzięć remontowych, realizowany na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 554, z późn. zm.). ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów (FTiR) <i>Celem programu jest poprawa stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych i</i>	- zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania oraz budynków stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, - zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, - wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła	Dotacje na FTiR z budżetu państwa określono aktualnie na lata 2021–2029.	Podstawowym źródłem zasilania FTiR od wielu lat pozostaje dotacja przekazywana z budżetu państwa, w wysokości określonej w ustawie budżetowej, środki przekazane przez Krajowy Zasób Nieruchomości (ustawodawca nie ustalił jednak ani częstotliwości, ani wysokości kwot), odsetki od lokat środków FTiR w bankach, wpływy z inwestycji	Właściciele lub zarządcy: • budynków mieszkalnych, • budynków zbiorowego zamieszkania, • budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych, • lokalnych sieci ciepłowniczych, • lokalnych źródeł ciepła.	- premia termomodernizacyjna, - premia remontowa, - premia kompensacyjna. Wysokość premii termomodernizacyjnej wynosi: -16% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego - 21% kosztów przedsięwzięcia termomodernizacyjnego wraz z montażem mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), - dodatkowe wsparcie w wysokości 50% kosztów wzmocnienia budynku wielkopłytkowego przy realizacji termomodernizacji budynków z tzw. „wielkiej płyty” wraz z ich wzmocnieniem.

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>zmniejszenie kosztów zapotrzebowania na energię w sektorze komunalno-bytowym. Realizacja tego celu generuje pośrednio istotne efekty w postaci zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.</i>	ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków, - całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.		środków FTiR w papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub NBP albo poręczane lub gwarantowane przez te podmioty, a także w jednostki uczestnictwa otwartych funduszy rynku pieniężnego, darowizny, inne wpływy.		Podmiot odpowiedzialny: <u>BGK</u>
SEKTOR TRANSPORTU DROGOWEGO – REDUKCJA WIELKOŚCI EMISJI NO_x, PM₁₀						
11	Program Priorytetowy „Zielony Transport Publiczny” <i>Celem programu jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu wykorzystania paliw emisyjnych w transporcie.</i> <i>W ramach programu będą realizowane przedsięwzięcia mające na celu rozwój gospodarczy kraju w kierunku gospodarki nowoczesnej, przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym. Wybrane przedsięwzięcia objęte dofinansowaniem będą zgodne z zasadą</i>	Program przewiduje możliwość dofinansowania przedsięwzięć zmierzających do obniżenia zużycia energii i paliw w publicznym transporcie zbiorowym: 1) dotyczące pojazdów polegające na: a) nabyciu nowych autobusów elektrycznych wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną akumulowaną przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania wraz ze szkoleniem kierowców/mechaników z zakresu obsługi bezemisyjnych autobusów, b) nabyciu nowych trolejbusów tj. autobusów przystosowanych do zasilania energią elektryczną z sieci trakcyjnej wyposażonych w dodatkowy układ napędu, dzięki któremu będą mogły pokonywać	1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2023 r., 2) środki wydatkowane będą do 2025 r.	Budżet na realizację celu programu wynosi do 2 mld zł, w tym: - dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 1,6 mld zł, - dla zwrotnych form dofinansowania – do 0,4 mld zł.	- organizatorzy publicznego transportu zbiorowego w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 9 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, z wyłączeniem ministra właściwego do spraw transportu, - operatorzy publicznego transportu zbiorowego w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 8 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym, z wyłączeniem transportu innego niż komunikacja miejska.	Dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>DNSH (Do No Significant Harm), która odnosi się do 6 celów środowiskowych tj.:</i> – łagodzenia zmian klimatu, – adaptacji do zmian klimatu, – zrównoważonego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych i morskich, – gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganiu powstawaniu odpadów i recykling, – zapobieganiu i kontroli zanieczyszczeń powietrza, wody i ziemi, – ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów.	trasę bez trakcji elektrycznej (np. baterie trakcyjne lub wodorowe ogniwo paliwowe) wraz ze szkoleniem kierowców/mechaników z zakresu obsługi bezemisyjnych autobusów, c) nabyciu nowych autobusów elektrycznych wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nim ogniwach paliwowych wraz ze szkoleniem kierowców/mechaników z zakresu obsługi bezemisyjnych autobusów, 2) modernizacji lub budowie niezbędnej infrastruktury ładowania energią elektryczną/tankowania wodoru oraz instalacji odnawialnych źródeł energii, wykorzystywanej wyłącznie do obsługi i prawidłowego użytkowania nabytych autobusów, w tym w szczególności punktów ładowania lub tankowania wodoru albo sieci trakcyjnej. Infrastruktura wykorzystywana będzie wyłącznie do obsługi transportu publicznego.				
12	Program priorytetowy „Mój elektryk” <i>Celem programu jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia paliw emisyjnych w transporcie poprzez</i>	Przedsięwzięcia polegające na zakupie/leasingu nowych pojazdów elektrycznych kategorii M₁, M₂, M₃, N₁, L1e –L7e w rozumieniu załącznika nr 2 do ustawy — Prawo o ruchu drogowym, wykorzystującego do napędu wyłącznie energię elektryczną akumulowaną przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania, lub energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nim ogniwach paliwowych lub wyłącznie	2021-2026, w tym: okres zawierania umów do 31.12.2025 r. okres wydatkowania środków do 30.06.2026r.	dla bezzwrotnych form dofinansowania: do 700 mln zł, z czego co najmniej 50% zostanie przekazana w ramach udostępnienia środków do banków zgodnie z art. 411 ust. 10	• osoby fizyczne, • jednostki sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. tj. z 2022 r. poz. 1634); • Instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych	• Dotacja, • dotacja ze środków udostępnionych bankom z przeznaczeniem na dopłatę do opłat ustalanych w umowach leasingu w rozumieniu art. 411 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy — Prawo ochrony środowiska. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>wsparcie zakupu/leasingu pojazdów zeroemisyjnych.</i>	silnik, którego cykl pracy nie prowadzi do emisji gazów cieplarnianych lub innych substancji objętych systemem zarządzania emisjami gazów cieplarnianych, o którym mowa w ustawie z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. tj. z 2020 r. poz. 1077, z późn. zm.).		ustawy — Prawo ochrony środowiska w celu udzielania dotacji.	(Dz. U.tj. z 2022 r. poz. 498); • Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. tj. z 2021 poz. 162); • Stowarzyszenia w rozumieniu ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. tj. z 2020 r., poz. 2261); • Fundacje w rozumieniu ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. tj. z 2020 poz. 2167); Organy prowadzące szkołę lub placówkę w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tj.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.), z wyłączeniem ministra i o ile nie mieszczą się w innych kategoriach beneficjentów; Jednostki organizacyjne PGL Lasy Państwowe; • Spółdzielnie w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. tj. z 2021 r. poz. 648); • Rolnicy indywidualni w rozumieniu ustawy z 1.1.	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. tj. z 2022 r., poz. 2569, z późn. zm.); • Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne; • Organizacje religijne, których sytuacja prawna jest uregulowana ustawami o stosunku państwa do kościołów i innych związków wyznaniowych, działające w obrębie tych kościołów i związków.	
13	eVAN-dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu dostawczego(N1) <i>Celem programu jest Uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie poprzez wsparcie zakupu pojazdów dostawczych wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną.</i>	przedsięwzięcia polegające na: 1) zakupie/leasingu nowych pojazdów elektrycznych kategorii N1 wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną akumulowaną przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania; 2) nabyciu punktu ładowania o mocy do 22kW.	2020-2024, w tym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane do 31.12.2021r. 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2024r.,	8,9 mln zł dla bezzwrotnych form dofinansowania.	przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 162).	Dofinansowanie w formie dotacji. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>
14	Zielony samochód – dofinansowanie zakupu elektrycznego samochodu osobowego (M1)	Dofinansowaniu podlegają przedsięwzięcia polegające na zakupie nowych pojazdów kategorii M1, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U.	2020-2023, w tym:: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane do 30.06.2021 r.,	3,3 mln zł dla bezzwrotnych form dofinansowania.	osoby fizyczne.	Dofinansowanie w formie dotacji. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>Celem programu jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć służących obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie – poprzez wsparcie zakupu pojazdów o napędzie wyłącznie elektrycznym wykorzystywanych do celów prywatnych</i>	z 2020 r. poz. 110, z późn. zm.), wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną akumulowaną przez podłączenie do zewnętrznego źródła zasilania.	2) środki wydatkowane będą do 2023 r.			
15	System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) GEPARD - Bezemisijny transport publiczny <i>Celem programu jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie publicznym</i>	Przedsięwzięcia zmierzające do obniżenia zużycia energii i paliw w publicznym transporcie zbiorowym: 1) dotyczące taboru polegające na: a) zakupie nowych autobusów elektrycznych, b) szkoleniu kierowców pojazdów publicznego transportu zbiorowego z obsługi bezemisijnego taboru, 2) dotyczące infrastruktury i zarządzania, polegające na modernizacji lub budowie stacji ładowania pojazdów publicznego transportu zbiorowego w zakresie dostosowania do autobusów elektrycznych. Stacja ładowania wykorzystywana będzie wyłącznie do obsługi publicznego transportu zbiorowego.	2017-2022 przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane do 31.12.2019 r., 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2022 r.	Budżet programu 29,9 mln zł, z tego: - w formie dotacji 25,8 mln zł, - w formie pożyczki 4,1 mln zł.	- pierwszy nabór skierowany został do: jednostek samorządu terytorialnego, spółek komunalnych, które działają w celu wykonania zadań jednostek samorządu terytorialnego związanych z publicznym transportem zbiorowym, innych podmiotów świadczących usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego. - drugi nabór skierowany został do: jednostek samorządu terytorialnego liczących do 100 tys. mieszkańców, spółek komunalnych, które działają w celu wykonania zadań jednostek samorządu terytorialnego liczących do 100 tys. mieszkańców związanych z publicznym transportem zbiorowym, innych podmiotów	Dofinansowanie w formie dotacji i w formie pożyczki. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					świadczących usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego liczącej do 100 tys. mieszkańców.	
16	System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) Kangur – Bezpieczna i ekologiczna droga do szkoły <i>Celem programu jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia paliw w transporcie</i>	Przedsięwzięcia dotyczące: 1) taboru - polegające na: a) zakupie nowych elektrycznych autobusów szkolnych, w rozumieniu art. 2 pkt. 41a ustawy – prawo o ruchu drogowym; b) szkoleniu kierowców obsługi nowych elektrycznych autobusów szkolnych, o których mowa w lit. a), 2) infrastruktury - polegające na modernizacji lub budowie infrastruktury ładowania elektrycznych autobusów szkolnych. Infrastruktura ładowania wykorzystywana będzie wyłącznie do obsługi zakupionych pojazdów lub publicznego transportu zbiorowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1944, z późn. zm.).	2019-2023 przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane do 31.12.2021 r. 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2023 r.	44,4 mln zł, w tym: - w formie dotacji 39,9 mln zł, - w formie pożyczki 4,5 mln zł	Program skierowany jest do Gmin wiejskich oraz miejsko-wiejskich w rozumieniu § 2 pkt 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie <i>szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego</i> (Dz. U. z 1998 r., Nr 157, poz. 1031 z późn. zm.).	Dofinansowanie w formie dotacji i w formie pożyczki. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>
17	GEPARD II – transport niskoemisyjny. Część 3) Śląski – zagłębie bezemisyjnego transportu publicznego <i>Celem programu jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia paliw w transporcie publicznym, które uzyskały</i>	Przedsięwzięcia zmierzające do uniknięcia zanieczyszczeń powietrza i obniżenia zużycia paliw w publicznym transporcie zbiorowym: 1) dotyczące taboru polegające na zakupie nowych autobusów zeroemisyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych, 2) dotyczące infrastruktury, polegające na modernizacji lub budowie urządzeń, budynków, sieci pozwalającej na obsługę autobusów	2018-2023, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2021 r., 2) środki wydatkowane będą do 2023 r.	63,5 mln zł, z tego: - w formie dotacji 57 mln zł, - w formie pożyczki 6,5 mln zł.	1) jednostki samorządu terytorialnego w rozumieniu art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, 2) przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, świadczący usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego.	Dofinansowanie w formie dotacji i w formie pożyczki. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>dofinansowanie ze środków RPO WSL.</i>	zeroemisyjnych. Infrastruktura wykorzystywana będzie wyłącznie do obsługi publicznego transportu zbiorowego.			Podmioty wskazane w pkt. 1 – 2 mogą składać wspólny wniosek o dofinansowanie tego samego przedsięwzięcia.	
18	Program priorytetowy „Wsparcie infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych i infrastruktury do tankowania wodoru” <i>Celem programu jest wsparcie rozwoju infrastruktury do ładowania pojazdów elektrycznych i infrastruktury do tankowania wodoru, aby zmniejszyć liczbę pojazdów emitujących CO₂ i NO_x, a tym samym poprawić jakość powietrza.</i>	Przedsięwzięcie polegające na: 1) - budowie stacji ładowania o mocy nie mniejszej niż 22 kW, innej niż ogólnodostępna stacja ładowania; - utworzeniu punktu ładowania o mocy nie mniejszej niż 22 kW, wyłącznie na potrzeby własne i nie jest wykorzystywany do świadczenia usługi ładowania; 2) - budowie ogólnodostępnej stacji ładowania o mocy nie mniejszej niż 50kW, w której co najmniej jeden punkt umożliwia świadczenie usługi ładowania prądem stałym i ma moc nie mniejszą niż 50 kW; - przebudowie ogólnodostępnej stacji ładowania skutkującej przyrostem jej mocy do mocy nie mniejszej niż 50 kW oraz możliwością świadczenia usługi ładowania prądem stałym z mocą nie mniejszą niż 50 kW w przypadku co najmniej jednego punktu ładowania. Przez punkt ładowania, należy rozumieć urządzenie umożliwiające ładowanie pojedynczego pojazdu elektrycznego, pojazdu hybrydowego i autobusu zeroemisyjnego; Przez ogólnodostępną stację ładowania, należy rozumieć stację ładowania o której mowa w art. 2 pkt 6 ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych;	2021-2028 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2025 r.; 2) środki wydatkowane będą do 15.12.2028 r.	870 mln zł, w tym: 1) do 70 mln zł na przedsięwzięcia polegające na utworzeniu punktu ładowania o mocy nie mniejszej niż 22 kW, wyłącznie na potrzeby własne i nie jest wykorzystywany do świadczenia usługi ładowania; 2) do 70 mln zł na przedsięwzięcia polegające na budowie stacji ładowania o mocy nie mniejszej niż 22 kW, innej niż ogólnodostępna stacja ładowania; 3) do 315 mln zł na przedsięwzięcia polegające na budowie bądź przebudowie ogólnodostępnych stacji ładowania umożliwiających świadczenie usługi	• JST; • przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. — Prawo przedsiębiorców, którzy posiadają siedzibę lub oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; • spółdzielnie w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze; • wspólnoty mieszkaniowe w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali; • rolnicy indywidualni w rozumieniu ustawy z 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego.	Dotacja, w tym dotacja z przeznaczeniem na dopłaty do rat lub innych opłat leasingowych ustalanych w umowach leasingu finansowego w rozumieniu art. 411 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy — Prawo ochrony środowiska. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		Przez stację ładowania należy rozumieć stację ładowania, o której mowa w art. 2 pkt 27 ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych. 3) - budowie lub przebudowie ogólnodostępnej stacji wodoru. Przez ogólnodostępną stację wodoru należy rozumieć zespół urządzeń, w tym punkt tankowania wodoru wraz z niezbędną infrastrukturą pomocniczą oraz zbiornikami magazynowymi, służący do tankowania wodoru umożliwiający zaopatrywanie w wodór na zasadach równego traktowania każdemu posiadaczowi pojazdu wykorzystującego do napędu energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nim ogniwach paliwowych.		ładowania prądem stałym o mocy nie mniejszej niż 50 kW i nie większej niż 150 kW; 4) do 315 mln zł na przedsięwzięcia polegające na budowie bądź przebudowie ogólnodostępnych stacji ładowania umożliwiającym świadczenie usługi ładowania prądem stałym o mocy nie mniejszej niż 150 kW; 5) do 100 mln zł na przedsięwzięcia polegające na budowie bądź przebudowie ogólnodostępnej stacji wodoru.		
19	Program priorytetowy „Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju stacji ładowania pojazdów elektrycznych” <i>Celem programu jest rozwój infrastruktury (rozbudowa lub modernizacja) elektroenergetycznej sieci</i>	W ramach programu w szczególności przewiduje się wsparcie następujących działań: 1. budowa nowych/ rozbudowa/ modernizacja stacji transformatorowo-rozdzielczych (stacji elektroenergetycznych) na wszystkich dowolnych poziomach napięcia, 2. rozbudowa/modernizacja pól rozdzielni lub poprawa systemu nadzoru i sterowania (w tym	2021-2026 zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2023 r. Środki wydatkowane będą do 31.12.2026 r.	1 mld zł.	Operatorzy systemu dystrybucyjnego (05D) - operatorzy systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego w rozumieniu art. 3 pkt. 25 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. tj. z 2021 r. poz. 716, z późn. zm.).	Dotacja. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>dystrybucyjnej skutkującej m.in. zwiększeniem przepustowości infrastruktury elektroenergetycznej na potrzeby rozwoju infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych. Program jest zgodny z legislacją Unii Europejskiej, w tym z art. 10d dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE oraz z rozporządzeniem 5wykonawczym Komisji (UE) 2020/1001 z dnia 9 lipca 2020 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania Funduszu Modernizacyjnego wspierającego inwestycje w modernizację systemów energetycznych oraz poprawę efektywności energetycznej niektórych państw członkowskich. Program przyczyni się do osiągnięcia celów ramowych dotyczących</i>	monitoring) tych stacji transformatorowo-rozdzielczych, 3. budowa/przebudowa linii elektroenergetycznych WN, SN, nn, 4. zwiększenie stopnia automatyzacji sieci, rozwój systemów pomiarowych, systemów komunikacji i systemów li umożliwiających lub poprawiających warunki monitoringu i wizualizacji stanu pracy sieci w celu przystosowania jej do wzrostu nasycenia źródłami generacji rozproszonej oraz stacjami ładowania pojazdów elektrycznych, wykorzystywanych do świadczenia usługi dystrybucji energii na zasadzie równoprawnego traktowania wszystkich odbiorców oraz przedsiębiorców zajmującym się sprzedażą energii.				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>klimatek i energetyki określonych na poziomie krajowym oraz celów długoterminowych określonych w Porozumieniu Paryskim.</i>					
INNE – ZWIĄZANE Z REDUKCJĄ WIELKOŚCI EMISJI PYŁU PM10 i PM2,5						
20	Program priorytetowy „Agroenergia” <u>Celem programu jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w sektorze rolniczym.</u>	Program oferuje wsparcie dla przedsięwzięć z zakresu: • Część 1) mikroinstalacji, pomp ciepła i magazynów energii, Część 2) Biogazowni rolniczych i małych elektrowni wodnych – nabór zakończony	2019-2027	200 mln zł.	- Beneficjentami programu (dla Części 1) są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej; - Beneficjentem końcowym programu jest (dla Części 1) i 2): - Osoba fizyczna będąca właścicielem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych zawiera się w przedziale od 1 ha do 300 ha oraz co najmniej rok przed złożeniem wniosku prowadząca osobiście gospodarstwo rolne; - Osoba prawna będąca właścicielem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych zawiera się w przedziale od 1 ha do 300 ha oraz co najmniej rok przed złożeniem wniosku o udzielenie dofinansowania prowadząca działalność	Dla Części 1) Dotacja, ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW, Dla Części 2) dotacja i pożyczka. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					rolniczą lub działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych.	
21	Program priorytetowy „Ciepłownictwo Powiatowe” <i>Celem programu jest zmniejszenie negatywnego oddziaływania przedsiębiorstw ciepłowniczych na środowisko, w tym poprawa jakości powietrza, poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych.</i>	Rodzaje przedsięwzięć 7.5.1 Zmniejszenie zużycia surowców pierwotnych 7.5.2 Ograniczenie lub uniknięcie szkodliwych emisji do atmosfery 7.5.2.1 Ograniczenie lub uniknięcie szkodliwych emisji do atmosfery dla źródeł spalania paliw o mocach 1 MW — 50 MW 7.5.2.2 Ograniczenie lub uniknięcie szkodliwych emisji do atmosfery dla źródeł spalania paliw mocach powyżej 50 MW 7.5.2.3 Ograniczenie lub uniknięcie szkodliwych emisji do atmosfery z działalności przemysłowej (z wyłączeniem źródeł spalania paliw) 7.5.3 Przedsięwzięcia zgodne z „Obwieszczeniem Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie szczegółowego wykazu przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej” mające na celu poprawę efektywności energetycznej, a także zmierzające ku temu zmiany technologiczne w istniejących obiektach, instalacjach i urządzeniach technicznych	2019-2026 zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2023 r. , Środki wydatkowane będą do 2026 r.	1 350 mln zł.	- Spółki kapitałowe, których przedmiotem działalności jest produkcja energii cieplnej na cele komunalno — bytowe, a udział w kapitale zakładowym spółki JST w tym związku jednostek samorządu terytorialnego, jest większy niż 50 %. Jednocześnie całkowita moc cieplna zamówiona systemu ciepłowniczego, w ramach którego prowadzona jest przedmiotowa działalność, wynosi nie więcej niż 50 MW. - Spółki kapitałowe, których przedmiotem działalności jest produkcja energii cieplnej na cele komunalno — bytowe, a udział w kapitale zakładowym spółki JST, w tym związku JST, jest większy niż 50 %. Jednocześnie JST ujęta jest na imiennej liście 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (załącznik nr 5).	Dotacja. Pożyczka 500 mln zł dla bezzwrotnych form dofinansowania (dotacja do 50% kosztów kwalifikowanych, pod warunkiem zaciągnięcia pożyczki w NFOŚiGW na pokrycie reszty kosztów) i 850 mln zł dla form zwrotnych (pożyczka do 100% kosztów kwalifikowalnych) Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>
22	Program priorytetowy „Energia Plus” <i>Celem programu jest zmniejszenie negatywnego</i>	Przedsięwzięcia mające na celu: 1) Zmniejszenie zużycia surowców pierwotnych; 2) Ograniczenie lub uniknięcie szkodliwych emisji do atmosfery;	Od IV naboru wniosków o dofinansowanie (od 01.02.2023 r.):	4 mld zł.	Przedsiębiorcy.	Dotacja, Pożyczka. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>oddziaływania przedsiębiorstw na środowisko, w tym poprawa jakości powietrza, poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych.</i>	3) Przedsięwzięcia mające na celu poprawę efektywności energetycznej, a także zmierzające ku temu zmiany technologiczne w istniejących obiektach, instalacjach i urządzeniach technicznych; 4) Nowe źródła ciepła i energii elektrycznej; 5) Modernizacja/ rozbudowa sieci ciepłowniczych.	2019-2030 Program realizowany będzie w latach 2019 - 2030, przy czym: zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2027 r., Środki wydatkowane będą do 2030 r.			
23	Program priorytetowy SOWA – oświetlenie zewnętrzne <i>Celem programu jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz uzyskanie oszczędności energii elektrycznej poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną systemów oświetlenia zewnętrznego.</i>	1) kompleksowa modernizacji oświetlenia zewnętrznego w zakresie istniejącej sieci oświetleniowej, której zakres wynika z audytu oświetlenia, w szczególności: • demontaż starych wyeksploatowanych opraw oświetleniowych, • montaż nowych opraw oświetleniowych, • wymiana przewodów elektrycznych w słupach i wysięgnikach wraz z wymianą zabezpieczeń, • wymiana wysięgników, • wymiana wyeksploatowanych słupów oświetleniowych, • modernizacja/przebudowa istniejących szaf oświetlenia ulicznego SOU, • montaż inteligentnego sterowania oświetleniem; 2) montaż nowych punktów świetlnych w ramach modernizowanych istniejących ciągów oświetleniowych, jeżeli jest to niezbędne do spełnienia obowiązujących przepisów.	2018 – 2024 zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 2022 r., Środki wydatkowane będą do 2024 r.	107 mln zł (w ramach zawartych umów).	• JST i ich związki oraz spółki z większościowym udziałem JST, posiadające tytuł do dysponowania infrastrukturą oświetlenia zewnętrznego, w tym ulicznego w zakresie realizowanego przedsięwzięcia.	Pożyczka. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>
24	Program priorytetowy „Klimatyczne Uzdrowiska”	Inwestycje polegające na wsparciu efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej i	Program realizowany będzie w latach 2021-31.12.2025, przy czym:	200 mln zł.	• JST posiadające status uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej	Dotacja.

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	Część 2) Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej na terenie gmin uzdrowiskowych <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych na terenie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej poprzez zoptymalizowane inwestycje w poprawę efektywności energetycznej oraz zwiększenie produkcji energii z odnawialnych źródeł.</i>	zamieszkania zbiorowego — zlokalizowanych bezpośrednio na terenach uzdrowiska lub w obszarze ochrony uzdrowiskowej, w szczególności: 1) modernizacja energetyczna ww. budynków, na podstawie posiadanego audytu energetycznego, wykazującego minimalną redukcję zapotrzebowania na energię końcową budynku na poziomie 30% (zalecany stopień redukcji spełniającej definicję głębokiej termomodernizacji wynosi 60%); 2) modernizacji/wymiany/instalacji źródła ciepła oraz/lub c.w.u. dla ww. budynków, na podstawie posiadanego audytu energetycznego, z tym zastrzeżeniem, że ww. budynki, dla których planowana jest realizacja ww. usprawnienia jako osobne działanie — w zakresie izolacyjności przegród: ścian zewnętrznych, stolarki okiennej oraz dachu/stropodachu — spełniają wymagania przynajmniej WT2014. Nie dopuszcza się dofinansowania zmiany źródła ciepła na źródło ciepła opalane kopalnymi paliwami stałymi; 3) montaż instalacji PV oraz/lub wymiana oświetlenia na energooszczędne dla ww. budynków — na podstawie właściwego audytu energii elektrycznej z zastrzeżeniem, że produkcja energii elektrycznej z instalacji PV zbilansowana jest na potrzeby: optymalizacji zużycia energii elektrycznej oświetlenia	zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2024 r. Środki wydatkowane będą do 31.12.2025 r.		(w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. 2020 r. poz. 1662, z późn. zm.)) • spółki prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w pkt. 1) posiadają 100% udziałów lub akcji, które powołane są do realizacji zadań własnych j.s.t. wskazanych w ustawach.	Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		wbudowanego i/lub zewnętrznego budynku oraz obsługi systemów technicznych i instalacyjnych w budynku. Powyższe usprawnienia można stosować dla budynków spełniających wymagania programu: łącznie lub rozdzielnie, pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków określonych w programie priorytetowym.				
25	Program priorytetowy „Budownictwo energooszczędne” Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii w budynkach, w tym w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz uniknięcie emisji CO₂.</i>	Modernizacja energetyczna następujących rodzajów budynków: – szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, hospicjów, a także innych obiektów niż te, w których prowadzona jest całodobowa działalność lecznicza, np. przychodni przyszpitalnych, laboratoriów, budynków technicznych, budynków administracyjnych, sieci ciepłowniczych lokalnie łączących obiekty techniczne (źródła ciepła) z pozostałymi obiektami szpitalnymi, pod warunkiem, że obiekty te wchodzi w skład kompleksu szpitalnego — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. a, – obiektów zabytkowych, tzn. takich, które zostały wpisane do Rejestru zabytków lub znajdują się w ewidencji wojewódzkiej lub gminnej, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. d,	Program realizowany będzie w latach 2016 - 2025, przy czym: zobowiązania (rozumiane jako zawieranie umów) podejmowane będą do 31.12.2024 r., Środki wydatkowane będą do 31.12.2025 r.	Dotyczy całości Programu: Budżet na realizację celu programu wynosi do 4,79 mld zł, w tym: 1) dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 2,51 mld zł, 2) dla zwrotnych form dofinansowania – do 2,28 mld zł,	• Zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej: a) podmioty prowadzące działalność leczniczą w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych w szczególności w formie: szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, hospicjów, wpisane do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, b) podmioty prowadzące muzea wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 maja 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia	Dotacja Pożyczka Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		– obiektów sakralnych — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. e, – budynków towarzyszących zdefiniowanych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz budynki administracyjno — gospodarcze należące do podmiotów wymienionych w ust. 7.4 pkt 1), lit. e, jak również należące do tych podmiotów budynki zamieszkania zbiorowego związane z kultem religijnym, (klasztory, domy rekolekcyjne, domy pielgrzyma) — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. e, – domów studenckich — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt.1) lit. c, – innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. a, b, e. Modernizacja powyżej wskazanych budynków dotyczy zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej, związanych bezpośrednio z prowadzoną modernizacją energetyczną budynków, w szczególności takie prace jak: – ocieplenie obiektu (w tym np. ścian, podłóg na gruncie, stropów,			Państwowego Rejestru Muzeów, wzoru wniosku o wpis do Rejestru, warunków i trybu dokonywania wpisów oraz okoliczności, w jakich można zarządzić kontrolę w celu ustalenia, czy muzeum spełnia nadal warunki wpisu do Rejestru), c) podmioty prowadzące domy studenckie, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668), d) podmioty będące właścicielem budynku zabytkowego wpisanego do Rejestru zabytków lub znajdującego się w ewidencji wojewódzkiej lub gminnej, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, pod warunkiem, że składane wnioski dotyczą wyłącznie budynków objętych ochroną konserwatorską, o której mowa powyżej, e) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		stropodachów, dachów oraz innych przegród), – wymiana okien, – wymiana drzwi zewnętrznych, – przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła, w tym na źródło OZE), – wymiana lub montaż systemów wentylacji i klimatyzacji, – zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach, – zastosowanie odnawialnych źródeł energii, – przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym programów funkcjonalno — użytkowych, ekspertyz technicznych, audytów energetycznych (audytów efektywności energetycznej), ekspertyz mykologicznych, – likwidacja zawilgocenia i jego skutków w modernizowanym energetycznie budynku, – wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektu na energooszczędne.			w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jak również stowarzyszenia i fundacje powołane do życia przez te podmioty. •Wnioski składane przez wymienione w pkt 1) podmioty muszą być powiązane z prowadzoną przez te podmioty działalnością statutową.	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
26	Program priorytetowy „Budownictwo energooszczędne” Część 2) PUSZCZYK — Niskoemisyjne budynki użyteczności publicznej <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii w budynkach, w tym w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂.</i>	1) inwestycje polegające na budowie nowych budynków użyteczności publicznej (m.in. budynków przeznaczonych na cel oświaty, nauki, wychowania, opieki, kultury, kultu religijnego, pomocy społecznej) i zamieszkania zbiorowego, spełniających warunki, określone w ust. 7.2. 1) i 2). 2) dokończenie rozpoczętej wcześniej budowy obiektów użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego, o których mowa w pkt 1 pod warunkiem, że w ramach realizowanego przedsięwzięcia osiągnięty zostanie standard w zakresie energooszczędności, o którym mowa w ust. 7.2 1) i 2). 3) inwestycje polegające na wykonywaniu odbudowy, rozbudowy, nadbudowy budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego, również w przypadku zmiany sposobu użytkowania takiego budynku, pod warunkiem, że spełnione są warunki programu. Wyżej wymienione inwestycje powinny zostać objęte decyzją pozwolenia na budowę.	Program realizowany będzie w latach 2021 - 2025, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 30.06.2023 r., 2) środki wydatkowane będą do 20.12.2025 r.	Dotyczy całości Programu: Budżet na realizację celu programu wynosi do 4,79 mld zł, w tym: 1) dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 2,51 mld zł, 2) dla zwrotnych form dofinansowania – do 2,28 mld zł,	• podmioty sektora finansów publicznych, z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych, • spółki prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego posiadają 100% udziałów lub akcji i które powołane są do realizacji zadań własnych j.s.t. wskazanych w ustawach, • organizacje pozarządowe, w tym fundacje i stowarzyszenia, a także kościoły i inne związki wyznaniowe wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych oraz kościelne osoby prawne, które realizują zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów, • jednostki organizacyjne PGL Lasy Państwowe nieposiadające osobowości prawnej, • parki narodowe.	Dotacja, Pożyczka. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	Program priorytetowy „Budownictwo energooszczędne” Część 3) Współfinansowanie pożyczkowe projektów realizowanych w ramach programu priorytetowego Budownictwo energooszczędne Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” <i>Celem programu jest poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii w budynkach, w tym w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂.</i>	Modernizacja energetyczna następujących rodzajów budynków: – szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, hospicjów, a także innych obiektów niż te, w których prowadzona jest całodobowa działalność lecznicza, np. przychodni przyszpitalnych, laboratoriów, budynków technicznych, budynków administracyjnych, sieci ciepłowniczych lokalnie łączących obiekty techniczne (źródła ciepła) z pozostałymi obiektami szpitalnymi, pod warunkiem, że obiekty te wchodzi w skład kompleksu szpitalnego — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. a, – obiektów zabytkowych, tzn. takich, które zostały wpisane do Rejestru zabytków lub znajdują się w ewidencji wojewódzkiej lub gminnej, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. d, – obiektów sakralnych — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. e, – budynków towarzyszących zdefiniowanych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz budynki administracyjno — gospodarcze należące do	Program realizowany będzie w latach 2016 - 2025, przy czym: zobowiązania (rozumiane jako zawieranie umów) podejmowane będą do 31.12.2024 r., Środki wydatkowane będą do 31.12.2025 r.	Dotyczy całości Programu: Budżet na realizację celu programu wynosi dla zwrotnych form dofinansowania – do 2 mld zł,	• Zgodnie z częścią 1) programu oraz dodatkowo: 1) Podmioty, które zawarły z NFOŚiGW umowę o dofinansowanie wyłącznie w formie dotacji na realizację przedsięwzięcia w ramach programu priorytetowego: a) „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, b) „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, których wnioski o dofinansowanie, na podstawie § 3 uchwały Zarządu NFOŚiGW nr A/11/1/2019 z dnia 8 lutego 2019 r., były oceniane w ramach programu priorytetowego „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”; 2) Podmioty, które w ramach programów, o których jest mowa w pkt 1 a) i b) złożyły wnioski o dofinansowanie wyłącznie w formie dotacji.	Pożyczka. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		podmiotów wymienionych w ust. 7.4 pkt 1), lit. e, jak również należące do tych podmiotów budynki zamieszkania zbiorowego związane z kultem religijnym, (klasztory, domy rekolekcyjne, domy pielgrzyma) — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. e, – domów studenckich — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt.1) lit. c, – innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki — zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt. 1) lit. a, b, e. Modernizacja powyżej wskazanych budynków dotyczy zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej, związanych bezpośrednio z prowadzoną modernizacją energetyczną budynków, w szczególności takie prace jak: – ocieplenie obiektu (w tym np. ścian, podłóg na gruncie, stropów, stropodachów, dachów oraz innych przegród), – wymiana okien, – wymiana drzwi zewnętrznych, – przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła, w tym na źródło OZE), – wymiana lub montaż systemów wentylacji i klimatyzacji,				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		– zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach, – zastosowanie odnawialnych źródeł energii, – przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym programów funkcjonalno — użytkowych, ekspertyz technicznych, audytów energetycznych (audytów efektywności energetycznej), ekspertyz mykologicznych, – likwidacja zawilgocenia i jego skutków w modernizowanym energetycznie budynku, – wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektu na energooszczędne.				

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
27	Program priorytetowy „Moje Ciepło” <i>Celem programu jest wsparcie rozwoju ogrzewnictwa indywidualnego i rozwoju energetyki prosumenckiej w obszarze powietrznych, wodnych i gruntowych pomp ciepła w nowych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. Wsparcie zakupu i montażu pomp ciepła dla nowych budynków jednorodzinnych przyczyni się do ograniczenia niskiej emisji powstającej w wyniku ogrzewania domów jednorodzinnych nieefektywnymi źródłami ciepła wykorzystującymi paliwa kopalne, a ponadto do wzrostu udziału OZE w finalnym zużyciu energii oraz propagowaniu odnawialnych źródeł energii.</i>	1) współfinansowanie inwestycji polegających na zakupie i montażu nowych pomp ciepła wykorzystywanych do celów ogrzewania lub ogrzewania i ciepłej wody użytkowej (c,w,u,) w nowych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. 2) współfinansowaniu inwestycji podlega: a) zakup/montaż gruntowych pomp ciepła - pompy ciepła grunt/woda, woda/woda z osprzętem, zbiornikiem akumulacyjnym/buforowym, zbiornikiem ciepłej wody użytkowej (cwu) z osprzętem; b) zakup/montaż pompy ciepła typu powietrze/powietrze (w systemie centralnym obsługujący cały budynek) z osprzętem; c) zakup/montaż pompy ciepła typu powietrze/woda z osprzętem, zbiornikiem akumulacyjnym/buforowym, zbiornikiem c,w,u, z osprzętem. 4) w budynku mieszkalnym jednorodztynym, o którym mowa w pkt. 1 nie znajduje się i nie będzie się znajdować (w okresie trwałości inwestycji) źródło ciepła na paliwo stałe.	Program realizowany będzie w latach 2022 - 2027, przy czym: zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2026 r., Środki wydatkowane będą do 31.12.2027 r.	Budżet na realizację celu programu wynosi do 600 mln zł, w tym: dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 600 mln zł.	1) Beneficjentem jest osoba fizyczna będąca właścicielem bądź współwłaścicielem nowego budynku mieszkalnego jednorodztynnego. Przez nowy budynek mieszkalny jednorodztynny rozumie się budynek, w przypadku którego na dzień składania wniosku o dofinansowanie: a) nie złożono zawiadomienia o zakończeniu budowy budynku mieszkalnego jednorodztynnego lub nie złożono wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, z późn.zm.) albo b) złożono zawiadomienie o zakończeniu budowy budynku mieszkalnego jednorodztynnego nie wcześniej niż 01.01.2021 r. lub złożono wniosek o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie nie wcześniej niż 01.01.2021 r. 2) Wnioskodawcą/ Beneficjentem musi być osoba wskazana w pozwoleniu na budowę lub zgłoszeniu budowy	Dotacja. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					budynku mieszkalnego jednorodzinnego. 3) Wnioskodawca musi być wskazany jako nabywca/odbiorca na fakturze lub równorzędnym dokumencie księgowym – w przypadku różnicy w osobie Wnioskodawcy a nabywcy/odbiorcy należy załączyć stosowne oświadczenie.	

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
28	Program Priorytetowy „Elektroenergetyka - Inteligentna infrastruktura energetyczna”. <i>Celem programu jest rozwój inteligentnej infrastruktury energetycznej pozwalającej na szeroką wielostronną komunikację wszystkich stron procesu dystrybucji energii elektrycznej, poprzez instalację u odbiorców końcowych liczników zdalnego odczytu, o których mowa w art. 3 pkt 64 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 716, z późn.zm.), tzw. liczników inteligentnych (AMI) wraz z infrastrukturą informatyczno-zarządczą, mający na celu optymalizację pracy sieci, szybszą obsługę procesów rynku energii elektrycznej i umożliwienie wdrażania mechanizmów DSR (Demand Side Response). Program jest zgodny z legislacją Unii Europejskiej, w tym z art. 10 d dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system</i>	W ramach programu w szczególności przewiduje się wsparcie następujących działań: 1. nabycie liczników zdalnego odczytu, 2. dostosowanie infrastruktury energetycznej, telekomunikacyjnej lub technicznej niezbędnej do obsługi liczników zdalnego odczytu, w tym koszty montażu (instalacji) liczników i niezbędnej infrastruktury, 3. zakup oprogramowania (w tym systemów pomiarowych, systemów zdalnego odczytu), koszty infrastruktury informatycznej: macierze, serwery, - w zakresie w jakim stanowią uzasadnione koszty działalności operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego,	Program realizowany będzie w latach 2021 – 2025 przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2024 r., 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2025 r.	1 mld zł.	Operatorzy Systemu Dystrybucyjnego (OSD) - operatorzy systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego w rozumieniu art. 3 pkt. 25 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716, z późn. zm.).	Dotacja. Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	<i>handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE oraz z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/1001 z dnia 9 lipca 2020 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania Funduszu Modernizacyjnego wspierającego inwestycje w modernizację systemów energetycznych oraz poprawę efektywności energetycznej niektórych państw członkowskich. Program przyczyni się do osiągnięcia celów ramowych dotyczących klimatu i energetyki określonych na poziomie krajowym oraz celów długoterminowych określonych w Porozumieniu Paryskim.</i>					

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
29	Program Priorytetowy „Wsparcie wykorzystania magazynów oraz innych urządzeń na cele stabilizacji sieci - program dla Operatorów Sieci Dystrybucyjnych”. <i>Celem programu jest wspieranie działań mających na celu poprawę parametrów jakości energii elektrycznej w sieci dystrybucyjnej i rozdzielczej m.in poprzez jej dostosowanie do wymagań związanych z dynamicznym rozwojem źródeł OZE oraz punktów ładowania pojazdów. Program jest zgodny z legislacją Unii Europejskiej, w tym z art. 10 d dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE oraz z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2020/1001 z dnia 9 lipca 2020 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania dyrektywy</i>	W ramach programu w szczególności przewiduje się wsparcie następujących działań: 1) Przygotowanie oraz dostosowanie sieci dystrybucyjnej do nowych warunków pracy (np. kompleksowa modernizacja stacji i/lub rozdzielni niskiego napięcia, itp.); 2) Budowa systemu magazynowania stanowiącego zintegrowany element sieci dystrybucyjnej (np. kontenery bateryjne, inwertery, transformatory, montaż modułów bateryjnych, systemy wspomagające) wraz z testami i odbiorami magazynów; 3) Budowa powiązań z siecią i systemami OSD; 4) Konfiguracja i adaptacja magazynu (BMS, EMS, odwzorowanie w systemach monitorujących, utworzenie zdalnego dostępu do urządzeń i/lub danych, itp.), przy czym zakresy, o których mowa w pkt. 2 i 3 są obligatoryjne, natomiast zakresy, o których mowa w pkt. 1 i 4 są fakultatywne.	Program realizowany będzie w latach 2021 – 2026 przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2024 r., 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2026 r.	1 mld zł.	Operatorzy Systemu Dystrybucyjnego (OSD) - operatorzy systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego w rozumieniu art. 3 pkt. 25 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716, z późn. zm.).	Dotacja Podmiot odpowiedzialny: <u>NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
	2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania Funduszu Modernizacyjnego wspierającego inwestycje w modernizację systemów energetycznych oraz poprawę efektywności energetycznej niektórych państw członkowskich. Program przyczyni się do osiągnięcia celów ramowych dotyczących klimatu i energetyki określonych na poziomie krajowym oraz celów długoterminowych określonych w Porozumieniu Paryskim.					

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
30	Kogeneracja dla Energetyki i Przemysłu Celem programu jest promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji dla przemysłu.	1) inwestycje dotyczące budowy lub/i przebudowy jednostek wytwórczych o łącznej mocy zainstalowanej nie mniejszej niż 10 MW, pracujących w warunkach wysokosprawnej kogeneracji (z wyłączeniem energii wytworzonej w jednostce kogeneracji opalanej węglem) wraz z podłączeniem ich do sieci przesyłowej, w których do produkcji energii wykorzystuje się: ☐ ciepło odpadowe, ☐ energię ze źródeł odnawialnych, ☐ paliwa gazowe, mieszanki gazów, gaz syntetyczny lub wodór. 2) elementem uzupełniającym inwestycji w pkt. 1) może być: a) przyłącze do sieci należące do beneficjenta projektu (wytwórcy energii); b) magazyn energii - warunkiem udzielenia wsparcia na magazyn energii jest zintegrowanie go z jednostką wytwórczą, która będzie realizowana równolegle w ramach projektu. Do dofinansowania kwalifikują się instalacje, z których nie więcej niż 30% ciepła użytkowego wytworzonego w jednostce kogeneracji zostanie wprowadzone do publicznej sieci ciepłowniczej. Wyłączone ze wsparcia są również instalacje współspalania stałych paliw kopalnych z innymi paliwami (np. biomasa) w instalacjach wielopaliwowego spalania jak i dedykowanego spalania wielopaliwowego	Program realizowany będzie w latach 2022 - 2030, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2025 r.; 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2030 r	Budżet na realizację celu programu wynosi do 2 mld zł, w tym: 1) dla bezzwrotnych form dofinansowania — do 1 mld zł; 2) dla zwrotnych form dofinansowania — do 1 mld zł.	Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.) prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii, o zainstalowanej mocy cieplnej i/lub elektrycznej źródeł energii nie mniejszej niż 50 MW	1) dotacja; 2) pożyczka

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
31	Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne. Nabór: Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych Finansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 CEL: Celem głównym naboru, którego dotyczy dofinansowanie projektów w ramach obszaru programowego: Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne jest poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych, w których prowadzona jest działalność oświatowo-wychowawcza poprzez wsparcie kompleksowych działań inwestycyjnych polegających na głębokiej termomodernizacji i podjętych w celu doprowadzenia budynków szkolnych do standardu energetycznego „pasywnego” lub „prawie zeroemisyjnego”	Do dofinansowania kwalifikowały się projekty polegające na: • ociepleniu przegród zewnętrznych obiektu, w tym ścian zewnętrznych, podłóg przy gruncie, dachów i stropodachów, • wymianie okien i drzwi zewnętrznych, • przebudowie systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła i c. w. u. lub podłączeniu do bardziej efektywnego energetycznie i ekologicznie źródła ciepła, • instalacji/przebudowie systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE, • wymianie systemów wentylacji z rekuperacją i klimatyzacji, • montażu i zastosowaniu systemów zarządzania energią w budynkach szkolnych, • zastosowaniu automatyki pogodowej, • zastosowaniu technologii odnawialnych źródeł energii, • wymianie oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne jako zadanie realizowane równolegle z termomodernizacją.	Nabór zakończony Termin ogłoszenia naboru wniosków – 13.03.2020 r. Termin zakończenia przyjmowania wniosków 14.09.2020 r	Kwota środków przeznaczona na nabór: 20 mln euro, tj. 86 318 000 zł	Każdy podmiot zgodnie z art. 7.2.1 Regulacji ws. wdrażania Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021, prowadzący publiczną lub niepubliczną szkołę podstawową lub ponadpodstawową	Dotacja: Minister Klimatu jako Operator Programu Podmiot wdrażający: <u>NFOŚiGW</u> + <u>pożyczka na współfinansowanie z NFOŚiGW</u>

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
32	Kogeneracja dla Ciepłownictwa Celem programu jest promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji dla sektora ciepłowniczego.	1. Inwestycje dotyczące budowy lub/i przebudowy jednostek wytwórczych o łącznej mocy zainstalowanej nie mniejszej niż 10 MW¹, pracujących w warunkach wysokosprawnej kogeneracji² (z wyłączeniem energii wytworzonej w jednostce kogeneracji opalanej węglem) wraz z podłączeniem ich do sieci przesyłowej, w których do produkcji energii wykorzystuje się: • ciepło odpadowe, • energię ze źródeł odnawialnych, • paliwa gazowe, mieszanki gazów, gaz syntetyczny lub wodór. 2. Elementem inwestycji może być m.in.: a) przyłącze do publicznej sieci ciepłowniczej należące do beneficjenta projektu (wytwórcy energii); b) magazyn ciepła - warunkiem udzielenia wsparcia na magazyn ciepła jest zintegrowanie go ze źródłem. o którym mowa w pkt 1. Wyłączone ze wsparcia są instalacje: • współspalania stałych paliw kopalnych z innymi paliwami (np. biomasa) w instalacjach wielopaliwowego spalania jak i dedykowanego spalania wielopaliwowego;	Program realizowany będzie w latach 2022 - 2030, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2025 r.; 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2030 r.	Budżet na realizację celu programu wynosi do 3 mld zł, w tym: 1) dla bezzwrotnych form dofinansowania — do 1,5 mld zł; 2) dla zwrotnych form dofinansowania — do 1,5 mld zł.	Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.) prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii, o zainstalowanej mocy cieplnej i/lub elektrycznej źródeł energii nie mniejszej niż 50 MW ⁴ , realizujący projekt w ramach systemu ciepłowniczego ⁵ , o zamówionej mocy cieplnej, na dzień składania wniosku, nie mniejszej niż 50 MW ⁶	1) dotacja; 2) pożyczka Podmiot odpowiedzialny: NFOŚiGW

¹ Łącznie moc elektryczna i cieplna.

² W rozumieniu ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 716 z późn.zm.) obowiązującej na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

⁴ Warunek może zostać potwierdzony poprzez wykazanie, że w ramach grupy kapitałowej zainstalowana moc cieplna i/lub elektryczna źródeł energii wynosi nie mniej niż 50 MW.

⁵ Wymóg odnosi się osobno do każdego systemu ciepłowniczego. Nie dopuszcza się sumowania mocy wszystkich systemów, w ramach których inwestor prowadzi działalność.

⁶ W przypadku spółki typu „project finance” wymóg prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania ciepła lub wytwarzania w skojarzeniu ciepła i energii elektrycznej może zostać potwierdzony poprzez wskazanie, że głównym udziałowcem Wnioskodawcy jest inny podmiot spełniający powyższe warunki, posiadający powyżej 50% udziałów w kapitale Wnioskodawcy i prowadzący działalność w ramach systemu objętego wnioskiem o dofinansowanie.

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
		termicznego przekształcania odpadów lub innych paliw alternatywnych wytworzonych z odpadów komunalnych. Do dofinansowania kwalifikują się instalacje, z których co najmniej 70% ciepła użytkowego wytworzonego w jednostce kogeneracji w roku kalendarzowym zostanie wprowadzone do publicznej sieci ciepłowniczej³.				

³ W rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 144 z późn. zm.) obowiązującej na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
33	Przemysł energochłonny – OZE	Inwestycje dotyczące budowy lub przebudowy jednostek wytwórczych energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii wraz z magazynem energii, bądź podłączeniem ich do sieci zakładowej i/lub dystrybucyjnej/przesyłowej. Warunkiem udzielenia wsparcia na magazyn energii jest zintegrowanie go ze źródłem energii, które będzie realizowane równolegle w ramach inwestycji. Warunkiem udzielenia dofinansowania jest wykorzystanie co najmniej 80% wytworzonej energii na cele własne.	Program realizowany będzie w latach 2022 - 2030, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2027 r.; 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2030 r.	Budżet na realizację celu programu wynosi do 650 mln zł w tym: - dla zwrotnych form dofinansowania – do 650 mln zł	Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.) posiadający tytuł prawny do instalacji objętej systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2015r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1092, z późn. zm.), wynikający z prawa własności, prawa użytkowania wieczystego lub trwałego zarządu, który nie został postawiony w stan likwidacji lub wobec którego nie jest prowadzone postępowanie upadłościowe.	Dofinansowanie w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych z możliwością uzyskania premii inwestycyjnej do 30 % wypłaconej pożyczki na warunkach preferencyjnych. Źródło finansowania: Fundusz Modernizacyjny

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
34	Przemysł energochłonny - poprawa efektywności energetycznej	Inwestycje służące poprawie efektywności energetycznej zgodnie z „Obwieszczeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie szczegółowego wykazu inwestycji służących poprawie efektywności energetycznej”, z wyłączeniem inwestycji termomodernizacyjnych i remontowych w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz z wyłączeniem pkt 3 ppkt 5 i 6 załącznika do ww. obwieszczenia. Do dofinansowania w ramach programu priorytetowego zalicza się przede wszystkim inwestycje polegające na: – budowie instalacji do odzysku ciepła technologicznego i wykorzystania go w dalszym ciągu technologicznym; – podnoszeniu efektywności energetycznej, w wyniku której następuje ograniczenie zużycia energii elektrycznej pobieranej z sieci KSE, w tym budowie informatycznych systemów nadzoru nad zużyciem, produkcją i magazynowaniem energii z funkcją optymalizacji zarządzania.	Program realizowany będzie w latach 2022 - 2030, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2027 r.; 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2030 r.	Budżet na realizację celu programu wynosi do 350 mln zł, w tym: – dla zwrotnych form dofinansowania – do 350 mln zł.	Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162, z późn. zm.) posiadający tytuł prawny do instalacji objętej systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1092, z późn. zm.), wynikający z prawa własności, prawa użytkowania wieczystego lub trwałego zarządu, który nie został postawiony w stan likwidacji lub wobec którego nie jest prowadzone postępowanie upadłościowe.	Dofinansowanie w formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych z możliwością uzyskania premii inwestycyjnej do 20 % wypłaconej pożyczki na warunkach preferencyjnych. Źródło finansowania: Fundusz Modernizacyjny.

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
35	Energia dla wsi	Budowa jednej z wymienionych niżej instalacji: a. instalacja fotowoltaiczna (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.)) b. instalacja wiatrowa (z wyłączeniem inwestycji na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas I-IV – w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U.2021 poz.1990, z późn. zm.)), c. elektrowni wodna d. instalacja wytwarzania energii z biogazu rolniczego w warunkach wysokosprawnej kogeneracji Towarzyszący magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji wskazanej powyżej	Program realizowany będzie w latach 2022 - 2030, przy czym: 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do 31.12.2028 r.; 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2030 r	Budżet na realizację celu programu wynosi do 1 000 000 tys. zł w tym: - dla zwrotnych form dofinansowania – do 515 000 tys. zł - dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 485 000 tys. zł	1) spółdzielnia energetyczna lub jej członek, w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2022 poz. 1378, z późn. zm.). 2) powstająca spółdzielnia energetyczna – spółdzielnia w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648, z późn. zm.) lub spółdzielnia rolników w rozumieniu ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników (Dz. U. poz. 2073), której przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej lub biogazu, lub ciepła, w instalacjach odnawialnego źródła energii i równoważenie zapotrzebowania energii elektrycznej lub biogazu, lub ciepła, wyłącznie na potrzeby własne spółdzielni energetycznej i jej członków, która zamierza ubiegać się o umieszczenie jej danych jako spółdzielni energetycznej w wykazie, o którym mowa w art. 38f ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach	Dofinansowanie w: • formie pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych • w formie dotacji do 45% kosztów kwalifikowanych (dla biogazowni i elektrowni wodnych) i/lub pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych w formie dotacji do 20% kosztów kwalifikowanych dla towarzyszącego magazynu energii (koszt kwalifikowany magazynu nie może przekroczyć 50% kosztu kwalifikowanego źródła realizowanego w ramach projektu)

Lp.	Nazwa i cel programu	Rodzaje wspieranych przedsięwzięć	Okres wdrażania	Budżet programu	Beneficjenci	Forma i podmiot udzielający dofinansowania
					energii (Dz. U. z 2022 poz1378, z późn. zm.). 3) Rolnik. osoba fizyczna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej oraz osoba prawna, która w ramach działalności rolniczej, prowadzonej przez okres co najmniej 12 miesięcy prowadzi: a. gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym, położone w ramach zabudowy zagrodowej w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych lub b. dział specjalny produkcji rolnej. W przypadku osoby fizycznej, gdy instalacja OZE będzie służyła prowadzeniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii, beneficjentem programu może być rolnik z zarejestrowaną daną działalnością.	